

Sitkagrana fjerner mer CO₂ fra atmosfæren enn andre trær

Av Ole Bakke,
Skognæringa
Kyst SA

Alle scenarioer fra FNs klimapanel (IPCC) som begrenser den menneskeskapte oppvarmingen til 1,5 grader, forutsetter bruk av tiltak som fjerner karbon fra atmosfæren. Påskoging og bruk av bioenergi, med karbonfangst og lagring i skog og trekonstruksjoner, er de karbonfangsttiltakene som er best utredet av FNs klimapanel.

Noen grunnleggende spørsmål bør besvares før nye klimatiltak behandles politisk. Som:

Er klimakrisen den alvorligste miljøtrusselen verden står overfor?

Er det mulig å ivareta dagens naturbiotoper i Norge med en global temperaturøkning på 2 grader?

Hvilke klimatiltak vil ha størst effekt, og minst negativ konsekvens?

Hvordan få størst mulig effekt av påskoging, og karbonlagring i skog og treprodukter?

Svarene på disse spørsmålene vil alle peke mot påskoging og mest mulig effektiv skogproduksjon som nødvendig strategi.

I dag fjerner norske skoger 25 millioner tonn CO₂ netto fra atmosfæren hvert år. Dette tilsvarer halvparten av det menneskeskapte utslippet i Norge. Grunnen er at volumtilveksten i norske skoger er langt høyere enn det årlige hogstvolumet, fordi vi har stor andel ung produksjonsskog som ble plantet etter krigen.

Men skog i Norge kan bidra med enda mer effektive klimatiltak. Vi er for å plante og hogge sitkagran der det er gjort med tanke på å drive et aktivt skogbruk, og der det ikke er fare for unormal spredning. At det historisk ble gjort feil ved utplanting av sitkagran, f.eks. som leplantinger på kystlynghei, må ikke hindre oss i å ta i bruk de mest effektive klimatiltakene i dag. På vanlig skogsmark er sitkagranas spredning moderat, og litt under nivået til vanlig gran.

Opptaket av CO₂ i sitkagran er 64 prosent større enn i skog av norsk gran, og i snitt blir det 53 prosent mer tømmer med sitkagran enn norsk gran. Planter du ei sitkagran lagrer du og fanger over ett tonn CO₂ i løpet av dens levetid, det betyr at du må plante to sitkagranner hvert år for å dekke inn utslippene fra bensinbilen din. Og i tillegg får vi et grunnlag for langt større verdiskaping i norsk skog- og treindustri.

Vi snakker om å plante sitkagran på langt under 10 prosent av det totale skogarealet, ikke en nedbygging av truede områder. Skogvernet og miljøhensyn ivaretar det biologiske mangfoldet i Norge, men der det skal plantes skog for å produsere må volum, klima og økt CO₂-opptak være tellende.

Sitkagrana er et fantastisk treslag. Den tåler godt storm, den tåler salt og er svært hurtigvoksende. Med en dokumentert høyere vekst på 40–80 prosent bidrar sitkagran til en større karbonfangst enn tradisjonell norsk gran, og det blir mer tømmer ut av hver stokk. Kvalitetene til sitkagrana er også ettertraktet. De lange og seige fibrene gjør den svært sterk, og utenfor Skandinavia brukes den som konstruksjonsvirke i bygg.

Jeg ble positivt overrasket over at Høyre nå vil ta debatten om sitka på et faktabasert grunnlag, slik utvalget i Høyre med Sandra Bruflot i spissen foreslår. Jeg har derfor en klar forventning om at de andre politiske partiene følger opp invitasjonen fra Bruflot om å tenke på hvordan skogen best kan settes i stand til å gjøre et bidrag for klimaet. I tråd med anbefalinger fra Miljødirektoratet håper jeg derfor vi kan legge til rette for at skogbrukere får plante sitkagran der den er godt egnet for skogproduksjon, men ikke i konkurranse med kystlynghei og som leplanting.

Fakta om sitkaskog

- Alle FN klimapanelers scenarioer og modelleringer som begrenser den menneskeskapede oppvarmingen til 1,5 grader, forutsetter utstrakt bruk av tiltak som fjerner karbon fra atmosfæren (spesialrapporten fra 2018).
- Mer enn 2/3 av verdens karbonutslipp er allerede brukt opp. Det betyr av verdens befolkning må fange og lagre mer CO₂ enn vi slipper ut hvert eneste år etter 2050 – det er kun 30 år til.
- 50 prosent av de norske klimagassutslippene lagres netto av skogen hvert eneste år, 25 millioner tonn. Dette fordi volumtilveksten i norske skoger er større en hogsten, og fordi vi har mye skog i god produksjonsalder som ble plantet etter krigen.
- Norsk gran lagrer i snitt 1,3 – 1,8 kg CO₂ per kg tre når den vokser. Vanlig regnemåte er 1,5 kg CO₂ per kg tre, altså 1,5 tonn CO₂ per 1m³ med gran. Snittet for alle treslag i Norge er 1,17 som viser at furu og løvskog lagrer mindre per år.
- Arealene ble valgt ut basert på at de skal være arealer under gjengroing som har forventet økning i bonitet/produksjon ved planting med gran, og representerer totalt 9,6 mill. daa (Nibio).

- Forskningsrapporten «En sammenligning av produksjonen hos vanlig gran og sitkagran i Norge» av NIBIO bygger på langsiktige feltforsøk fra 1950-tallet fra Rogaland til Troms og resultatene viser at det er store gevinster å hente for klima, samfunn og skogeiere langs kysten.
- Resultatene fra forskningen viser at tilveksten i gjennomsnitt var 53 prosent høyere i sitkagran enn i vanlig gran.
- Det som hadde mest betydning for tilvekstforskjellen var stående volum og bestandsalder. Jo lenger nord de reiste, jo mer fant forskerne at tilvekstforskjellen mellom gran og sitkagran øker. Dette gjør at sitkagran er særlig velegnet i Nord-Norge hvis man ønsker høy produksjon per dekar plantet skog.
- I Nord-Norge var forskjellen i stammetilvekst i gjennomsnitt 86 prosent, mens tilvekstforskjellen på Vestlandet var gjennomsnittlig 38 prosent større med Sitkagran enn norsk gran.
- NIBIO har også sammenstilt flere kunnskapsområder enn vekst og volum. De har også sett på sitkagranas evne til å binde karbon og CO₂ opptaket. Opptaket av CO₂ i sitka er 64 prosent større enn i skog av norsk gran. Denne forskjellen kommer av at karbonbindingen er mye større i stammen og røttene hos Sitkagrana enn hos vanlig norsk gran.
- NIBIOs forskning viser at sitkagranas spredningsevne vanligvis er moderat, og noe lavere enn hos vanlig gran. På naturtypen kystlynghei med tynt markdekke, og hvor det er plantet leplantinger med sitkagran kan imidlertid spredningen bli langt større.
- NIBIOs forskning viser også at det sitkaskog kan bidra positivt til det biologiske mangfoldet, bl.a. som biotop for sjeldne sopper, og som beskyttelse for sjeldne arter på lesiden.

Tatt fra Bladet Vesterålen

05.03.2023.

